

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 629/24
31.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Душан Петровић, адвокат из Београда, Улица Мите Ракића број 11/6, против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Душан Марковић, адвокат из Београда, Улица Милана Ракића број 20, ради заштите од насиља у породици, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П2 44/23 од 04.07.2024. године, у седници одржаној дана 31.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П2 44/23 од 04.07.2024. године у ставу другом изреке.

УКИДА СЕ решење о трошковима садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П2 44/23 од 04.07.2024. године и у том делу враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке утврђено је да је тужба у делу којим је тражено да суд одреди мере заштите од насиља у породици издавањем налога за иселење из породичног стана или куће, забране приближавања члану породице на одређеној удаљености и забране приступа у простор око места становања члана породице, повучена. Ставом другим изреке, одређена је мера заштите од насиља у породици, па је забрањено туженом да узнемирава тужиљу и налаже му се да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиље. Мера заштите од насиља у породици одређена је да траје годину дана почев од 04.07.2024. године, као дана доношења пресуде, а евентуално изјављена жалба не задржава извршење пресуде о одређивању мере заштите од насиља у породици. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавиле обе парничне странке и то тужени, побијајући је у ставу другом изреке пресуде из свих разлога предвиђених

одредбом чл.373 став 1 Закона о парничном поступку, а тужила у погледу одлуке о трошковима, садржане у ставу трећем изреке пресуде из свих разлога предвиђених одредбом чл.373 став 1 Закона о парничном поступку. Трошкове другостепеног поступка тражила је тужила и определила.

Испитујући првостепену пресуду у побијаном делу у смислу одредбе чл.386 Закона о парничном поступку-ЗПП-а (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), који се примењује у конкретном случају на основу одредбе члана 202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована, а жалба тужиле у погледу одлуке о трошковима основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се побијана пресуда у погледу одлуке о главној ствари морала укинути. Приликом доношења побијане пресуде није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из чл.374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, на коју тужени неосновано указује жалбом. Насупрот жалбеним наводима, изрека из става другог првостепене пресуде не противречи њеним разлозима, а у пресуди су наведени јасни и међусобно сагласни разлози о свим одлучним чињеницама, те иста нема недостатака због којих се не би могла испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су засновале брак дана 01.03.2009. године из којег је рођено двоје деце, малолетни ВВ, рођен дана 14.04.2009. године и малолетни ГГ, рођен дана 07.08.2012. године. Пред Првим основним судом у Београду у току је поступак по тужби овде тужиле за развод брака у оквиру којег је донета привремена мера којом су деца поверена тужилци на самостално вршење родитељског права. Према налазу органа старатељства, проблеми у односима између парничних странака су на неки начин постојали још од самог почетка брака, а који су се огледали у томе што је ББ, као супруг, исказивао љубомору, кроз контролисање тужиле, ограничавање времена које ће тужила провести у изласку, ускраћивањем подршке њеној социјализацији и изласцима без туженог. Прва епизода физичког напада десила се пре десетак година, када је АА била у другом стању, а потом би се насиље дешавало једном годишње и после сваког инцидента, тужени је на све начине убеђивао тужилу да се то више неће поновити. Тужила је први пут насиље пријавила полицији 2022. године у децембру месецу, када је тужила у својству грађанина пружила обавештење Полицијској станици Врачар у 07,50 часова у којем је детаљно објаснила чин насиља који се догодио 23.12.увече, односно 24.12.2022. године, до којег је дошло након што се тужила вратила кући са новогодишње прославе предузећа у којем је запослена, а које се наставило и наредне вечери и кулминирало око 01,30 часова дана 25.12.2022. године, када је тужени ушао у спаваћу собу, пробудио је ударцем песнице у леђа и наставио са стравичним вербалним увредама, а потом почео да је удара по глави и телу. Том приликом, њихови синови су се испречили између њих, што је тужила искористила и отишла у другу собу, када је тужени замахнуо и кухињском столицом ка њој, да би је ударио, али у томе није успео, јер су га деца спречила. Тај тренутак је тужила искористила да узме торбу са личним документима и да изађе из стана, да би јој тужени у међувремену скинуо и горњи део пицуме, тако да је успела да изађе из стана буквално у доњем делу пицуме и у поткошуљи. По наведеној пријави од стране Полицијске управе за Град Београд, ПС Врачар, дана 25.12.2022. године, овде туженом

је одређена мера привременог удаљења из стана – куће на адреси у ..., ..., стан број ... и мера привремена забрана учиниоцу да контактира жртву насиља АА и прилази јој, а за још 30 дана му је продужене изречена наредба по решењу Првог основног суда у Београду Нп бр.732/22 од 25.12.2022. године. Тужени наведени инцидент није сагледао као озбиљнији инцидент, већ као “кошкање”, односно “озбиљније кошкање”, као последица његовог личног доживљаја да га тужиља у одређеним моментима не поштује и да проводи време у друштву другог мушкарца, те да је истом приликом и тужиља њега ударила у пределу ноге и руке, када јој је пришао да се објасне. Тужени себе приказује као човека који је љубоморан човек и љубомору објашњава као израз љубави. У потпуности негира да је вршио било који облик насиља и да брак парничних странака објашњава као леп, као сваки други, а као проблем види обострану љубомору, као и велике проблеме на послу, који се рефлектују код њега, а да са друге стране није наишао на очекивано разумевање од тужиље, као супруге, у погледу наведених проблема. Тужени је мишљења да је његово понашање последица одрастања у патријархалној породици, базирано на традиционалном систему вредности поделе улога породичних односа, а у току дијагностичко-саветодавног рада препознат је и утицај васпитних ставова и стилова миљеа из којих тужени потиче. Тужиља се, као последица понашања туженог, осећа несигурно, конфузно и плаши се следећег потеза туженог, због чега је овај орган старатељства нашао да су мере заштита од насиља потребне, а као присутне факторе ризика констатује љубомору, однос моћи и контролишућег понашања туженог, конзумирање алкохола, страха код тужиље и поступка за развод брака, те тежња туженог за помирењем и негирање сопственог насилног понашања од странр туженог уз тражење оправдања патријархалним моделом васпитања.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, полазећи од налаза и мишљења Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Врачар, које је прихватио као поуздано доказно средство, али и на основу оцене исказа парничних странака утврдио да су односи парничних странака тешко нарушени и нефункционални, с обзиром на чињеницу да је након догађаја од 25.12.2022. године, тужиља пријавила туженог за насиље у породици, да су туженом тада продужене хитне мере, а након чега се тужиља са децом иселила из стана туженог и покренула поступак за развод брака, те да не постоји минимум здраве комуникације између парничних странака и да се актуелно њихова комуникација своди на договоре око деце, те да је и након раздвајања супружника било неадекватне комуникације, а да је тужиља указивала на насилне обрасце од стране туженог и у току трајања овог поступка (добацивања приликом сусрета у суду, неадекватне комуникације путем порука, фотографисање тужиље преко стакла локала у којем је седела са друштвом), што тужени није негирао, при томе истичући тужиљину неподобност чињеницом да у кафићу пије вино, те оспоравајући је као личност и мајку, због отварања профила на друштвеним мрежама, али и да услед парнице на суду за развод брака, те покретања и вођења кривичног поступка против овде туженог због извршења кривичног дела насиља у породици, оцењено је да постоји ризик од продуженог партнерског конфликта, који према извештају органа старатељства може ескалирати породичним насиљем. Тако је првостепени суд утврдио да су односи парничних странака током година постојали све лошији услед стресног начина живота, нарушеног здравственог стања, те конзумирања алкохола од стране туженог, као и притисака које је услед тога стварао код тужиље, уз постојање њиховог личног доживљаја да га тужиља не разуме, тужени је постајао све

више љубоморан са потребом да све више успоставља контролу над тужиљом, те је вређао, називао погрдним именима, а што се дешавало и пред малолетном децом странака, те наставило и након престанка заједнице живота. Фотографисао је тужиљу преко стакла локала док се налазила у кафићу са друштвом, те обилазио места где је тужиља претходно боравила, али и на све могуће начине, па и током трајања поступка пред првостепеним судом, покушао да дискредитује тужиљу као мајку и особу, а за своје понашање је налазио оправдање патријархалним моделом васпитања. Према оцени суда, које је поткрепљено и налазом органа старатељства, узнемиравање и нарушавање психичког мира тужиље од стране туженог трајало је дужи временски период, али и даље постоји ризик од насиља у породици, имајући у виду да су у току и поступак за развод брака и кривични поступак за насиље у породици. Према оцени првостепеног суда понашање туженог има сва обележја узнемиравајућег понашања, усмереног на нарушавање психичког мира и стварање страха код тужиље, без личне способности да критички сагледа своје понашање, као узнемиравајуће, уз преношење одговорности за сопствено понашање на тужиљу и уз правдање сопственог понашања као последица стресних ситуација на послу, оптерећеношћу и здравственим стањем, те на основу наведеног, првостепени суд сматра да су испуњени услови за одређивање мере заштите од насиља у породици и забране сваког даљег узнемиравања тужиље, због чега је применом одредби чл.10, 197 и 198 став 2 тачка 5 Породичног закона Републике Србије одредио меру као у ставу другом изреке побијане пресуде, имајући у виду да је тужени оваквим својим понашањем угрозио душевно здравље, односно спокојство тужиље као члана породице, што представља насиље у породици. Изречене мере имају за циљ да се тужиљи омогући слободно и безбедно кретање у приватном и јавном простору, без икаквог узнемиравања и страха да ће до насиља поново доћи, односно мир, спокојство и безбедност за одређени временски период, а изреченом мером нашао је првостепени суд да испољено узнемиравање и психичко насиље од стране туженог може бити адекватно превазиђено.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева у погледу заштите од насиља, првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио доказима које је правилно ценио применом одредбом чл.8 ЗПП-а. Жалбом туженог, у којој нису истицане нове чињенице, нити предложени нови докази у смислу одредбе чл.372 став 1 ЗПП-а, правилност утврђеног чињеничног стања није доведена у сумњу.

Правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље за заштиту од насиља, а за своју одлуку садржану у ставу другом изреке ове пресуде је дао потпуне и јасне разлоге које у свему прихвата Апелациони суд у Београду, због чега их ближе не образлаже применом одредбе чл.396 став 2 ЗПП-а.

Насиље у породици представља свако понашање које одступа од стандарда уобичајеног опхођења и комуницирања са члановима породице, који поред континуираног понашања у одређеним ситуацијама подразумева да је довољан и један акт таквог понашања. Мерама породичноправне заштите од насиља у породици ограничава се или привремено забрањује одржавање личних односа насилника са жртвом чиме се предупређује ново насиље. Правилном правном оценом утврђених чињеница, првостепени суд је правилно закључио да тужиљи треба пружити правну заштиту и туженом изрећи тражену меру заштите од насиља у породици којом се

тужиљи обезбеђује заштита и сигурност и спречава угрожавање њеног душевног здравља, спокојства и телесног интегритета за одређени временски период.

Имајући у виду да је првостепени суд правилно утврдио да је тужени на начин описан у пресуди дана 24. и 25.12.2022. године испољио насилно понашање, као што је и након иселења тужиље са децом из стана у ... улици, наставио са узнемиравањем тужиље, упућивањем увредљивих порука – нарушио спокојство тужиље, те имајући у виду да тужени и даље није у стању да раздвоји своју партнерску од родитељске улоге и да на наведени утврђени начин ремети спокојство тужиље у чему је показао упорност, а због чега постоји опасност од понављања насиља, то је првостепени суд правилно одлучио кад је применом одредбе чл.198 став 2 тачка 5 Породичног закона (“Службени гласник РС” бр.18/2005, 72/11, 6/2015), усвојио захтев тужиље и одредио меру заштите од насиља у породици.

Без утемељења су наводи жалбе туженог према којима је суд засновао своју одлуку на непотпуно утврђеном чињеничном стању, када је засновао одлуку на налазу Центра за социјални рад, односно надлежног органа старатељства, које је дато без комуникације са туженим, имајући у виду да је суд свој чињенични закључак засновао на правилној оцени свих доказа изведених током првостепеног поступка, а између осталог и на оцени исказа туженог датог пред судом, те довођења у везу истог са свим осталим изведеним доказима у току поступка.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је одбио жалбу туженог и одлучио као у ставу првом изреке, применом одредбе чл.390 ЗПП-а.

Основано се међутим наводима жалбе тужиље указује да је приликом доношења одлуке о трошковима поступка првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл.374 став 2 тачка 12 ЗПП-а. ово стога што одлука о трошковима не садржи разлоге који оправдавају примену начела правичности на начин на који је донета одлука у овој правној ствари, а наиме да свака странка сноси своје трошкове, са позивањем на одредбу чл.207 Породичног закона, јер се правилно жалбом указује да за доношење овакве одлуке није довољно само парафразирати правну норму, као основ за одлучивање на наведени начин, већ је било нужно навести чињенице које оправдавају примену тог начела, што је овде изостало.

Принцип правичности из наведене одредбе по правилу се може применити у бракоразводној парници, односно парници која има за предмет заштиту права деце, али се основано жалбом указује да у погледу примене ове законске одредбе нису дати разлози који оправдавају примену, нити је јасно како се штити правичност доношењем овакве одлуке о трошковима поступка у поступку заштите од насиља у породици.

Имајући у виду наведено, одлука о трошковима поступка из става трећег побијане одлуке је морала бити укинута применом одредбе чл. 401 тачка 3 ЗПП-а.п

Првостепени суд ће у поновном поступку дати јасне разлоге зашто сматра да има места примени одредбе чл.207 ЗПП-а, односно на чему је засновао своју слободну

оцену да се оваквом одлуком штите разлози правичности у поступку ради заштите од насиља у породици у којем је тужиља у потпуности успела у спору, како би правилност овакве одлуке могла бити оцењена у другостепеном поступку.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић